

בס"ד

נבואות בלעם

לפרשת בלק (ע"פ שעורו של הרב תמיר גרנות)

1. במדבר פרק כ"ג - ארבע נבואות
א. (ז) וישא משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם לכה אכה לי יעקב ולכה זעמה ישראל... (י) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו:
ב. (יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר... (כד) הן עם פלביא יקום וכארי ותנשא לא ישלב עד לאכל טרף ודם חללים ושתה:
פרק כ"ד:
ג. (ג) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:..... (ט) פרע שכב פארי וכלביא מי יקימנו מברכך ברונך וארריך ארוך:
ד. (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:..... (כד) נצים מינד פתים וענו אשור וענו עבר וגם הוא עדי אבד: (כה) ונקם בלעם ויילך וישב למקומו וגם בלק הלך לדרכו:
ו) ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את פפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב איבי קראתיך והנה ברכתך כרד זה שלש פעמים: (יא) ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך ה' מפבוד:
ח) אל מוציאו ממצרם פתועפת ראם לו יאכל גוים צריו ועצמותיהם יגרם וחציו ימחץ:
יז) דרך כוכב מיעקב וקם שגט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת:
2. ארבע פתיחות בתוך הנבואה הרביעית
1. "וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער... (ט"ו).
2. "וירא את עמלק וישא משלו ויאמר... (כ").
3. "וירא את הקיני וישא משלו ויאמר... (כ"א).
4. "וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו א-ל... (כ"ג).
3. בלק מזמין את 3 הנבואות הראשונות
פרק כ"ב, מ"א: ויהי בבקר ויסקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם:
פרק כ"ג יג - יד: ויאמר אליו בלק לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראהנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם: ויסקחהו שדה צפים אל ראש הפסגה:
פרק כ"ג כ"ז - כ"ח: ויאמר בלק אל בלעם לכה נא אסקחך אל מקום אחר אולי ישר בעיני האלהים וקבתו לי משם: ויסקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן:
4. בניית מזבח והקרבת קרבנות לפני 3 הנבואות הראשונות
פרק כ"ג: (א) ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים:

5. הנבואה הרביעית ללא קרבן
(יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין:
5. רש"י על במדבר פרק כג פסוק יד
(יד) ראש הפסגה - בלעם לא היה קוסם כבלק ראה בלק שעתידה פרצה להפרץ בישראל משם ששם מת משה. כסבור ששם תחול עליהם הקללה וזו היא הפרצה שאני רואה:
6. האופן בו התרחשו הנבואות
הנבואה הראשונה (פרק כ"ג): (ג) ויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי ודבר מה יראני והגדת לי ויילך שפי: (ד) ויקר אלוקים אל בלעם ויאמר אליו את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר נאיל במזבח: (ה) וישם ה' דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר: (ו) וישב אליו והנה נצב על עלתו הוא וכל שרי מואב: (ז) וישא משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם לכה אכה לי יעקב ולכה זעמה ישראל:

הנבואה השנייה: (טו) ויאמר אל בלק התיצב פה על עלתך ואנכי אקרה פה: (טז) ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפי ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר: (יז) ויבא אליו והונו נצב על עלתו ושרי מואב אתו ויאמר לו בלק מה דבר ה': (יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר:

הנבואה השלישית (פרק כ"ד): (א) וירא בלעם כי טוב בעיני יהוה לברך את ישראל ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו: (ב) וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכנו לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים:

(ג) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין: (ד) נאם שמע אמרי א-ל אשר מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:

הנבואה הרביעית: (יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין: (טז) נאם שמע אמרי א-ל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים:

7. תוכן המשלים/הנבואות

הנבואה הראשונה (פרק כ"ג):

(ז) וישא משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל: (ח) מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם ה': (ט) כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב: (י) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל תמות נפשי מות ישרים ויתהי אחריתי כמהו:

הנבואה השנייה:

(יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר: (יט) לא איש א-ל וכן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה: (כ) הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה: (כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו: (כב) א-ל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו: (כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל פעת ואמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל: (כד) הן עם קלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף נדם חללים ישתה:

8. במדבר כ"ה

(א) וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב: (ב) ויתקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן: (ג) ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף יהוה בישראל:

9. המשך תוכן המשלים/הנבואות

הנבואה השלישית (פרק כ"ד):

(ג) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין: (ד) נאם שמע אמרי א-ל אשר מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים: (ה) מה טבו אהלני יעקב משכנתיך ישראל: (ו) כנחלים נטיו כגנת עלי נהר פאהלים נטע ה' בארזים עלי מים: (ז) יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכתו: (ח) א-ל מוציאם ממצרים כתועפת ראם לו יאכל גוים צריו ועצמותיהם יגרם וחציו ומחץ: (ט) פרע שכב כארי וקלביא מי יקימנו מברכני ברוד וארניך ארור:

(י) ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את פפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב איבי קראתיך והנה ברכתך ברך זה שלש פעמים:

(יא) ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך והנה מכבוד:

הנבואה הרביעית: (יד) לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים:

(יז) אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת: (יח) והיה אדום ירשה והיה ירשה שער איביו וישראל עשה חיל: (יט) וירך מיעקב והאביד שריד מעיר:

10. מבנה הפרשה

א. אדום	תיאור המסע סביב אדום - "וימאן אדום נתן את ישראל עבור בגבול" (כ', כ"א).
ב. מואב וישראל	"ויגר מואב מפני העם מאוד...ויקץ מואב" (כ"ב, ג').
ג. חרון אף ה'	"ויחר אף ה' כי הולך הוא" (כ"ב, ב).
ד. נבואות בלעם	שלושת נבואות בלעם, המתהפכות מארור לברוך (כ"ב, ל"ט - כ"ד, ט').
ג. חרון אף בלק	"ויחר אף בלק בבלעם" (כ"ד, י').
ב. מואב וישראל	"וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב" (כ"ד, כ"ז).

10. נבואות הנספח - פרק כ"ד

(כ) וירא את עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד:

(כא) וירא את הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך: (כב) כי אם יהיה לבער קין עד מה אשור תשבך:

(כג) וישא משלו ויאמר אוי מי יחיה משמו א-ל: (כד) וצים מיז כתיים וענו אשור וענו עבר וגם הוא עדי אבד: